

**Узагальнений бюлетень про стан масивів поверхневих вод
у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської
області за II квартал 2022 року**

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2022 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля 05.01.2022 № 1 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженим наказом Держводагентства України від 12.01.2022 № 5.

Діагностичний моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті передбачено здійснювати на 32 масивах поверхневих вод, що становить 3,1 % від визначених, у 35 пунктах моніторингу:

- Житомирська область - 4 пункти моніторингу;
- Рівненська область - 11 пунктів моніторингу;
- Волинська область - 10 пунктів моніторингу;
- Хмельницька область - 5 пунктів моніторингу;
- Тернопільська область - 3 пункти моніторингу;
- Львівська область - 1 пункт моніторингу;
- Київська область - 1 пункт моніторинг

Протягом II кварталу 2022 року, враховуючи безпекову ситуацію, не у всіх пунктах була можливість виконувати відбір проб.

Зведена інформація про кількість відібраних проб та виконаних вимірювань за I півріччя 2022 року наведена в таблиці:

суббасейн Прип'яті	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори та транскордонні водотоки	66	1320	52	1040
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	<i>18</i>	<i>360</i>	<i>15</i>	<i>300</i>
<i>РОВР у Рівненській області</i>	<i>30</i>	<i>600</i>	<i>25</i>	<i>500</i>
<i>РОВР у Хмельницькій області</i>	<i>12</i>	<i>240</i>	<i>10</i>	<i>200</i>
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	<i>6</i>	<i>120</i>	<i>2</i>	<i>40</i>
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	210	13230	170	6237
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	<i>24</i>	<i>1512</i>	<i>18</i>	<i>882</i>
<i>РОВР у Рівненській області</i>	<i>66</i>	<i>4158</i>	<i>55</i>	<i>2142</i>
<i>РОВР у Хмельницькій області</i>	<i>30</i>	<i>1890</i>	<i>25</i>	<i>0</i>
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	<i>6</i>	<i>378</i>	<i>2</i>	<i>63</i>
<i>РОВР у Волинській області</i>	<i>60</i>	<i>3780</i>	<i>50</i>	<i>2079</i>
<i>РОВР у Тернопільській області</i>	<i>18</i>	<i>1134</i>	<i>15</i>	<i>756</i>
<i>БУВР Західного Бугу та Сяну</i>	<i>6</i>	<i>378</i>	<i>5</i>	<i>315</i>
Радіологічні	48	96	36	68
із них:				
<i>БУВР Прип'яті</i>	<i>12</i>	<i>24</i>	<i>9</i>	<i>14</i>
<i>РОВР у Рівненській області</i>	<i>30</i>	<i>60</i>	<i>25</i>	<i>50</i>
<i>МОЗМ дніпровських вдсх</i>	<i>6</i>	<i>12</i>	<i>2</i>	<i>4</i>

Мережа пунктів моніторингу у суббасейні середнього Дніпра в межах Житомирської області -10 пунктів моніторингу на річках: Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша, Возня та Ів'янка.

суббасейн середнього Дніпра	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори	30	600	25	500
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	60	3780	47	1953
Радіологічні	6	12	4	2

За результатами вимірювань більшість фізико-хімічних показників якості масивів поверхневих вод басейну річки Прип'ять та середнього Дніпра на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК (гранично-допустимих концентрацій) для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування. В цілому значення показників якості в басейні річки Прип'ять та середнього Дніпра особливо не відрізняються від аналогічного періоду минулого року та знаходяться на задовільному рівні.

Має місце перевищення ГДК по наступних показниках:

суббасейн Прип'яті -питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,9 – 2,0 раза (28,17- 29,90 мгО/дм³) 2 проби (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- залізо загальне в 1,8 – 4,1 раза (0,553 -1,233 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,2 раза (0,121 -0,124 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

транскордонні водотоки:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,1 раза (32,27- 34,24 мгО/дм³) 2 проби (ГДК= 30,0 мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 – 1,4 раза (3,34-4,20 мгО₂/дм³) 4 проби (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).

- залізо загальне в 1,9 – 23,0 раза (0,191 -2,299 мг/дм³) 6 проб (ГДК=0,1 мг/дм³).

- нітроген амонійний в 1,3 – 2,4 раза (0,643-1,198 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,5 мг/дм³).

суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області – питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,6–2,7 раза (24,21- 39,86 мгО/дм³) 5 проб (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 раза (3,39 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК=3,0 мгО₂/дм³).

- залізо загальне в 1,1 – 2,4 раза (0,315 -0,709 мг/дм³) 4 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,1 – 3,8 раза (0,113 – 0,382 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

Кисневий режим задовільний: суббасейн Прип'яті-7,31-10,85 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра- 9,24-10,93 мгО₂/дм³, що більше 4,0 мгО₂/дм³, мінералізація води оптимальна, вміст нітрогену нітратного, фосфору ортофосфатів знаходиться нижче рівня токсичної дії.

ПРІОРИТЕТНІ РЕЧОВИНИ:

суббасейн Прип'яті:

У досліджених протягом II кварталу пробах перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯмак) вмісту забруднюючих пріоритетних

речовин не зафіксовано. Разом з тим із 56 контрольованих показників найчастіше фіксується присутність пестицидів та інсектицидів, які використовуються у сільському господарстві для боротьби зі шкідниками; поліароматичних вуглеводних сполук, які використовуються у синтезі розчинників, барвників і лікарських речовин та летких органічних сполук, що використовуються у фармакології та при виготовленні пестицидів і барвників.

Найбільша їх присутність із досліджених проб на середину кварталу, а це 14 забруднюючих речовин зафіксовано у р. Уж, 172 км, питний в/з м. Коростень, із них: 6-групи пестициди та інсектициди (октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметилбутил)-фенол), гексахлорбензол, антразин, тербутрин, хлорпірифос (хлорпірифос-етил), хлорфенвінфос суміш цис-і транс-ізомерів), 4-поліароматичні вуглеводні (флуорантен, трихлоретилен, тетрахлоретилен, нафталін), 4-леткі органічні сполуки (дихлорметан (хлористий метилен), трихлорметан (хлороформ), 1,2-дихлоретан), тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець).

Порівняно із попереднім кварталом якість води у суббасейні Прип'яті за вмістом специфічних синтетичних показників істотно не змінилася і знаходиться майже на аналогічному рівні.

Серед пріоритетних небезпечних речовин досліджуються несинтетичні показники групи важких металів, це кадмій, ртуть, нікель, мідь, цинк, хром і миш'як.

У досліджених пробах вміст важких металів присутній, але в більшості їх показники значно нижче максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}). На початок кварталу зафіксованого перевищення:

згідно ЕНЯ_{max} - 0,07 мкг/дм³ концентрації **ртуті та її сполук:**

- р. Случ, 203 км, питний в/з м. Новоград-Волинський – 0,201 мкг/дм³ (перевищення у 2,9 раза);
- р. Горинь, 67 км, с. Висоцьк – 0,165 мкг/дм³ (перевищення у 2,4 раза);
- р. Случ, 6 км, нижче м. Сарни – 0,147 мкг/дм³ (перевищення у 2,1 раза).

згідно ЕНЯ_{max} - ≤ 0,45 мкг/дм³ концентрації **кадмію та його сполук:**

- р. Прип'ять, 570 км, с. Сенчиці – 0,636 мкг/дм³ (перевищення у 1,4 раза);
- р. Горинь, 67 км, с. Висоцьк – 0,563 мкг/дм³ (перевищення у 1,3 раза);
- р. Стир, 48 км, смт. Зарічне – 0,502 мкг/дм³ (перевищення у 1,1 раза);
- р. Случ, 6 км, нижче м. Сарни – 0,480 мкг/дм³ (перевищення у 1,1 раза).

суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

Найбільший вміст забруднюючих пріоритетних речовин із досліджених проб зафіксовано на початок кварталу, а це 10 забруднюючих речовин по р. Гнилоп'ять, (Бердичівське вдсх), 59 км, питний в/з м. Бердичів та р. Гнилоп'ять (Медведівське вдсх), 79 км, с. Медведівка Козятинського р-ну, із них: 5 – групи пестициди та інсектициди, 2 – поліароматичні вуглеводні, 3-леткі органічні сполуки.

Порівняно із попереднім кварталом якість води у суббасейні Прип'яті за вмістом специфічних синтетичних показників істотно не змінилася і знаходиться на аналогічному рівні.

Забруднення поверхневих вод органічними речовинами найбільшою мірою спричинене відведенням комунальних стічних вод населених пунктів, з якими у водну екосистему надходять продукти життєдіяльності людини.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.

Інтерактивна карта забрудненості річок (<https://texty.org.ua/water/>) по результатам моніторингу дає можливість оцінити стан водного об'єкта по параметрам забруднення, порівняти його із встановленими нормами, з'ясувати як дані змінювалися протягом 5 років.